

Vysoko v horách dřímalo jezero v poledním tichu. Hladká jeho hladina, zrcadlo z ocele, houštiny kleče u vody jako zaklety, les naproti nehnutý jako tmavá hradba se stínem hluboko v jezeru tiše potopeným. A nad lesem v pozadí jaká stráž obrů! Krivaň, Solisko, bašta rozeklaných, žulových boků, vyjasněných hlav v sněhovém rouše, jehož bělost s pozadím čistého lazuru zářivých nebes na plném slunci až oslňuje.

Hleděl jsem uváben na tu obří družinu, na Štrbské pleso pod nimi v zeleném pásu lesa i kosodřeviny, z pokoje pohodlného hotelu při jezeře v tu chvíli bez hostů, jako opuštěného. Oči jsem nespouštěl z té mohutné i dumné krásy, zapomínal jsem v tom velebném tichu, v tom konejšivém klidu hor, plesa i hvozdu.

Náhly hluk do něho padl. Hosté, mnoho hostů vrazilo vedle do prostorné jídelny, hromadný výlet, samá mládež, studenti z levočské reálky (hoteliér se prve zmínil, že je čeká), všichni zardělí po statném stoupání zdola od stanice sem vysoko k tatranským velikánům.

Všecko se hrnulo ke stolům už připraveným, studenti, profesori; hledím skleněnými dveřmi na to hemžení, na ten ruch v šumu a směsi hlasů. Pak utišení, v něm maďarská řeč, pak zpěv mladých, svěžích hlasů a na konec: „Eljén! Eljén!“

Výlet ten mne zajímal, nejvíc ti „maďarští“ studenti, většinou jistě Slováci a Němci. Ale vedle samá maďarština i kolem, jak se studenti rozbíhali, i pokojem, v kterém jsem byl, ven na terasu. Dva tu i ostali u okna a repetili také maďarsky.

Přišel hoteliér; promluvil jsem na něj jako prve česky. Má slova studentiky zrovna šklubla. Obrátili se, dívali se na mne, zdálo se, že rádi naslouchají, a když jsem je česky oslovil, odpovídali oba slovensky. Jeden však záhy se vytratil za hospodským. Druhý, hoch jasných, pěkných očí,

upřímné tváře, vydržel a rozhovořil se. Byl Slovák jako většina jeho kolegů. Mluvili jsme o výletu, o národnosti na škole, o řeči ve škole, tůkl jsem tu tam. „Ale vy nebudete Maďarem,“ dím s úsměvem. Než můj mladý přítel nepřisvědčil.

Vidím, jak modré oči jeho se na mne upřely jako v překvapení i údivu, jak stín vážnosti kmitl se tou svěží tváří, jak pohnul rameny a slyším jak odevzdaně řekl:

„Keď chudobný člověk potrebuje štát.“

Bodlo mne, ale co mu říci! Marná řeč! Keď chudobný člověk potrebuje štát!

A ten štát!

A kolem ruch svěží mládeže, šumný její slet k obědu, pak opět zpěvy, řeči maďarské, jen maďarské a Eljén! Eljén!

Ten „můj“ student Slováček zvedal také sklenici a volal: „Eljén! Eljén!“

Janičárská škola!

Janičáři!